

Tamási Áron A HAZUG SÜN

Történt egyszer, még az elaggott világban, hogy a tüskés sün nagyon elbízta magát. Hegyes orra lévén, hajlott is mindig az oktalan elbizakodásra. Így aztán csak kellő alkalom kellett ahhoz, hogy a fejét egészen elveszítse. Ez a kedvező alkalom nem is késett sokáig, mert az egyik esztendőben úgy forgott az időjárás, hogy a nyár végére valóságos paradicsom lett az ő számára a föld. Fölös számban elszaporodtak ugyanis az egerek, melyekkel nagyon szeret élni a sün. S bár igen megsokasodva voltak az egerek, mégis ízletesre hizott valahány, mert hiszen hirtelen szökvén érésbe a búza, a kalászkok sok szemet hullattak a földre.

Könnyűszerrel és jól élt tehát a sün.

Amidőn leereszkedett az enyhe alkonyat, csak előjött lassan biztos rejtekéből, s körülményes vadászat nélkül is annyi kövér egeret ehetett, amennyit éppen megenni kívánt. Így aztán hamarosan letette minden gondját, s nem csinált egyebet, csak hallgatta a tücskök szüntelen dalát, esetleg lustán ábrándozott az aranyló holdvilágon, vagy bámulta a nagy kerek tököt, mely a szomszéd földön, a jámbor törökbúza közül, bambán és sárgulva kandikált ki a zsongító éjszakába.

Hát egyszer, amint éppen így, magával és a világgal igen eltelve, az egyik barázda mentén ábrándozott volna a sün, hát előbukkan valahonnét egy mezei nyúl. Rögtön megijedt a szegény nyúl, ahogy megpillantotta a sünt, s remegve kereste, hogy merre vehetné másfelé az útját.

Hanem a sün odaszólt neki:

- Mitől félsz, te füles?

- Úgyszólván mindentől és mindenkitől - mondta a nyúl.

- Gyere csak ide! - folytatta a sün. - Majd elbeszélgetünk ketten.

Hálás volt a nyúl, hogy olyan nyájasan szólottak hozzá, s bár óvatosan, de odament a sünhöz. Riadalom ült a két szemében, s úgy látszott a holdvilágon, mintha remegne is.

- Borzongni látszol, mezei barátom - kezdte a nyájjas szóbeszédet a sün, majd aggodalommal tette hozzá: - Fázol talán?

- Nincs okom fázni - mondta a nyúl.

- Én is úgy vélem - folytatta a sün -, hiszen langymeleg nyár végi este van; a tücskök muzsikálnak, s pajzánkodnak az egerek. Igazán mindenki boldog ebben a paradicsomban.

- Mindenki, csak én nem! - sóhajtott a nyúl.

- No, hát mi a baj? - kérdezte a sün.

- Minden ember reám vadászik - folytatta nagy szomorúsággal a nyúl. - S mindegyiknek van egy-két kutyája. Ma is háromszor vettek üldözőbe azok a kutyák. Fáradt vagyok és szerencsétlen.

Elgondolkozott a sün, de nem tudott egyéb vigasztalót mondani, hanem csak annyit szólt:

- Hát bizony, bizony...

A nyúl azonban, érezvén a panaszkodás enyhítő édességét, nagy bizakodással és szinte áradozva folytatta:

- El sem tudod gondolni, hogy milyen átkos dolog nyúlnak születni. Mert a nyúlnak mindenki vesztére tör. Bujdokolhat egész nap s kereshet bárminő rejteket, mert ha egyszer nem, máskor biztosan rátalálnak. S akkor úgy kell szaladni neki, hogy még a lelke is kiszakad.

- Hát igen... - bólogatott a sün, mire a nyúl sóvárogva szólt:

- Könnyű neked, bezzeg! Mert akadjon reád egy kutya vagy bármilyen fenevad is, te csak magadba gombolyodsz, s azok az áldott tüskéid megvédenek.

A sün büszkén villantotta meg azt a fényes és hegyes orrocskáját.

- De sőt, megszúrják ellenségemet! - mondta.

Hát az úgy van, gondolta is a nyúl, s bizony irigykedve nézte a sün tömérdek tüskéit, melyek a holdfényben szinte növekedni és tovább hegyesedni látszottak. Abban a megejtő percben nemcsak szívesen váltotta volna tüskékre az ő gyors lábait, hanem irigykedett is lelkiből.

- Ne haragudj - mondta -, de szeretném megkérdezni, hogy miképpen növesztetted azokat a célszerű tüskéket? Ámbár természetesnek látszott a kérdés, mégis meglepte a sünt, mert hiszen ő ezen nem gondolkozott még soha. S meghökkenve vette észre, hogy a kérdésre nem is tud felelni; jobban mondva, csak azt tudná válaszolni, hogy a tüskék dolgában semmi érdeme nincs, mert azok csak lettek s vannak. De hát mondhatja az igazat, abban az irigylett állapotban? Nem mondhatja bizony, mert akkor rögtön leesik a dicsőség polcáról, gondolván a nyúl, hogy az egész buta szerencse csupán.

- Aj-ah, az titok! - szólott tehát.

A nyúl közelebb húzódott hozzá, és hízelegve mondta:

- Mint a kincset, úgy megőrzöm a titkot.

- Esküszöl?

- Esküszöm a két fülemre - mondta a nyúl.

Hát erre a sün, hogy még titkosabb legyen a szó, lehúzódott lassan a barázda árkába, ott óvatosan körülszaglászott, s majd a nyúl fülébe súgta:

- Az egerhústól nőttek a tüskék!

Bámulva hallgatott a nyúl, majd reménytelenül borította arcára csüggedt füleit.

- Fogjak neked egyet? - kérdezte a sün.

- Egeret?!

- Azt! Szívesen fogok egyet a te számodra, s itt előttem megeszed. Meglásd, hogy kihull az a haszontalan puha szőröd, s helyette olyan tüskéid lesznek, mint nekem! No, fogjak egyet?

A szegény nyúl nagy szükségében annyira áhította a tüskét, hogy elszánta magát, és így szólt:

- Hát jól van, ha oly szíves leszel, fogjál egyet.

Boldog volt a sün, hogy a hazugságot elhitte a nyúl, s nagy vitézül elindult mindjárt, hogy fogjon egy egeret. Nemsokára vissza is tért, a szájában egy kövér egérrel, amit odatett kedveskedve a nyúl elejébe.

- No, edd meg! - biztatta szívélyesen.

Nagy undorodással szagolgatta a nyúl az egeret, de mivel élete a tüskéken nyugodott, végre behunyta a szemét, és enni kezdte az egeret. Hanem a különös dolgot meglátván egy másik egér, nagy rettenettel szaladni kezdett a mezőn, hogy vége a világnak, mert a nyúl eszi az egeret! Egyszeriben óriási riadalom lett a környéken, s fejüket veszve menekültek az egerek, nehogy megegye őket is a nyúl. Özönlöttek és borzadva szaladtak, egyik földről tovább a másikra, az egész tájról a másik tájra.

Egész éjjel szaladtak.

Hanem másnap alkonyatkor, megéhezvén ismét a sün, előjött a rejtekéből, hogy lakomát csapjon. Szokása szerint felment lassan a barázda tetejére, s onnét hallgatózni kezdett, hogy merre cincognak legjobban az egerek. Erre is figyelt, s arra is forgatta a fejét, de bizony nem hallott semmi cincogást. Ejnye, gondolta magában, valami lett ezekkel az egerekkel!

S elindult, hogy megkeresse őket.

De hát hiába csatangolt a földeken, mert nem talált sehol egyetlen egeret sem. Másnap sem talált egyetlenegy sem. Végre a harmadik napon felmászott egy domb tetejére, s ott az éhségtől egészen elgyengülve üldögélt. S amint ott kopogó szemmel üldögélt volna, hát arra jött a nyúl.

- Meghalok az éhségtől, te mezei testvér! - mondta a sün.

- Hát egyél! - felelte a nyúl.

- De mit? Hiszen nem találok egyetlen egeret sem!

Hát, gondolta a nyúl, ha már én megettem hiába az egeret, akkor veled is megetetem a tököt, s így szólt:

- Én tököt eszem, egyél te is tököt.

- Disznótököt?! - borzadt el a sün.

- Igen, disznótököt.

Gondolkozott egy ideig a sün, de aztán elszánta magát, és megkérte a nyulat, hogy nagyon erőtlen lévén, vezesse oda őt egy tökhöz. A nyúl szívesen odavezette, s bizony a sün meg is ette a disznótököt.

Így lett, a hazugság miatt, sündisznó a sünből.